

Brüsszel, 2016.2.2.  
SWD(2016) 14 final

**BIZOTTSÁGI SZOLGÁLATI MUNKADOKUMENTUM**  
**A HATÁSVIZSGÁLAT VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓJA**

**A higanyról szóló minamatai egyezmény megerősítése és végrehajtása**

*amely a következő dokumentumot kíséri*

**Javaslat**

**Az Európai Parlament és a Tanács rendelete  
a higanyról és az 1102/2008/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről**

{COM(2016) 39 final}

{SWD(2016) 17 final}

{SWD(2016) 18 final}

## **A. Miért van szükség**

### **fellépésre? Milyen problémát kell megoldani? Legfeljebb 11 sor**

*A higanynak való – főként a higannyal szennyezett halak fogyasztásából eredő – kitettség károsíthatja az agyat, a tüdőt, a vesét és az immunrendszert. Az EU a higanykibocsátás csökkentésével és Unión belüli használatának korlátozásával már lépéseket tett a probléma megoldására. Azonban a higanykérdés globális jellege miatt az EU egyedül nem képes megfelelő védelmet nyújtani polgárai számára, hiszen a higanynak való kitettséget nagymértékben a világ más részeiről származó higanykibocsátások okozzák. Az EU ezért aktívan támogatta a higanyról szóló globális megállapodásra irányuló nemzetközi tárgyalásokat, és aláírta a higanyról szóló minamatai egyezményt. Az egyezmény mindaddig nem lép hatályba, amíg legalább 50 fél alá nem írta, ezért a szóban forgó problémára egyelőre nincs globális szintű megoldás. Hat olyan terület van, ahol az uniós jogszabályok jelenleg nem igazodnak a minamatai egyezményhez: (1) a fémhigany behozatala, (2) a hozzáadott higanyt tartalmazó termékek kivitele, (3) a higany ipari folyamatokban való jelenlegi felhasználása, (4) a higany termékekben és folyamatokban való új felhasználásai, (5) a kisipari és kisüzemi aranybányászat és (6) a fogászati amalgám használata.*

### **Mi a kezdeményezés várható eredménye? Legfeljebb 8 sor**

*A higany problémájának kezelésére irányuló nemzetközi fellépés kiegészítené a meglévő uniós fellépést, és lehetővé tenné a higanyszennyezés mind uniós, mind globális szintű mérséklését, valamint a higany EU-ba történő áttérjedésének jelentős csökkentését. Mindez közép- és hosszú távon visszaszorítaná a higanyszennyeződést az élelmiszerláncban.*

### **Milyen hozzáadott értéket képvisel az uniós szintű fellépés? Legfeljebb 7 sor**

*A higanyszennyezés határokon átnyúló jellegű probléma, ezért globális szintű fellépést igényel. Ahhoz, hogy az egyezmény hatályba léphessen és nemzetközi támogatást kapjon, az EU-nak és tagállamainak is meg kell erősítenie azt. Emellett a minamatai egyezményben szabályozott egyes kérdések (például a higanyt tartalmazó termékek kereskedelme) vagy kizárólagos uniós hatáskörbe esnek, vagy hatással lennének az uniós vívmányokra, ezért csak uniós szinten lehet velük foglalkozni. Végül annak ellenére, hogy minden tagállam kötelezettséget vállalt a minamatai egyezmény megerősítésére, ezt csak az egyezmény EU általi átültetése és megerősítése után tehetik meg.*

## **B. Megoldások**

### **Milyen jogalkotási és nem jogalkotási szakpolitikai lehetőségek merültek fel? Van-e előnyben részesített lehetőség? Miért? Legfeljebb 14 sor**

*A nemzetközi jog átültetése csak jogalkotási folyamaton keresztül történhet. Tekintettel a higanyt érintő uniós jogszabályok nagy terjedelmére, valamint arra, hogy a higanyról szóló minamatai egyezmény nagyrészt az uniós jog mintáját követi, az egyezmény EU általi megerősítése csak korlátozott jogalkotási beavatkozást tesz szükségessé. A szakpolitikai lehetőségeket úgy alakítottuk ki, hogy azok lefedjék a szabályozási hiányosságokkal érintett hat területet. A lehetőségek általában vagy a minamatai egyezmény megerősítéséhez szükséges minimális módosításokra irányulnak, vagy azokon túllépve szigorúbb megközelítést alkalmaznak. Az előnyben részesített lehetőség ötvözi a higanyra és a hozzáadott higanyt tartalmazó termékekre vonatkozó kereskedelmi korlátozásokat, a higanyt tartalmazó új termékek forgalomba hozatalának és a higany felhasználásával járó új ipari folyamatok bevezetésének a tilalmát, a higany bizonyos gyártási folyamatokban való felhasználásának korlátozását, valamint az amalgám fogászati használatának megszorításait. Elsősorban a megerősítéshez minimálisan szükséges módosításoknak megfelelő intézkedéseket foglal magában, a higany új felhasználásait és a fogászati amalgám használatát illetően azonban némileg szigorúbb megközelítést alkalmaz. A lakosságot leginkább foglalkoztató kérdéssel, a fogászati amalgámmal kapcsolatban a következtetés az, hogy bár a nyilvánosság támogatná a betiltását, az az EU egészségügyi és környezeti kockázatokkal foglalkozó tudományos bizottságai által képviselt vélemények fényében nem lenne arányos fellépés, ezért ezt az opciót elvetettük.*

## **Ki melyik lehetőséget támogatja? [Legfeljebb 7 sor](#)**

*A minamatai egyezmény megerősítése és végrehajtása széles körű támogatást élvez. Általánosságban nem voltak jelentős különbségek az egyének és szervezetek által adott válaszok között, és legtöbbjük (39–85 %) az egyezmény átültetésének szigorúbb megközelítését pártolta. Ugyanakkor a válaszadók kis része (2–12 %) a kevésbé szigorú megközelítést részesítette előnyben. Az ipari folyamatokban használt higany használatának teljes körű betiltását jelentős mértékben támogatták a magánszemélyek és a nem kormányzati szervezetek, míg a magánszektorbeli szervezetek harmada a kevésbé szigorú megközelítést szorgalmazná. A fogászati amalgám betiltását a magánszemélyek és a nem kormányzati szervezetek túlnyomó többsége támogatta, míg a magánszektorbeli szervezetek csaknem fele a kevésbé szigorú megközelítés mellett tette le a voksát.*

### **C. Az előnyben részesített lehetőség hatásai**

#### **Melyek az előnyben részesített lehetőség (ha nincs ilyen, akkor a főbb lehetőségek) előnyei? [Legfeljebb 12 sor](#)**

*Az egyezmény hatása – annak hatálybalépése után – a harmadik országokban történő alkalmazás nyomán fog leginkább érvényesülni. Ekkor globális szinten csökken majd a higanykibocsátás, illetve hosszabb távon mérséklődik az élelmiszerlánc szennyezettsége mind globális, mind uniós szinten. Ezenfelül az uniós jogszabályok naprakésszé tétele tekintetében előnyben részesített lehetőségek az iszapba és a vizekbe történő higanykibocsátás drasztikus csökkenését fogják eredményezni. Új álláshelyek keletkezésére van kilátás az amalgámszeparátorok gyártásával, üzembe helyezésével és karbantartásával, valamint a higanytartalmú hulladékok kezelésével foglalkozó vállalkozásoknál.*

#### **Mekkora az előnyben részesített lehetőség (ha nincs ilyen, akkor a főbb lehetőségek) költségei? [Legfeljebb 12 sor](#)**

*Az előnyben részesített forgatókönyv összköltsége a becslések szerint évi 13–135 millió EUR. A gazdasági hatások várhatóan elsősorban a vegyiparágazatban jelentkeznek majd, mivel az alkoholátok előállításához két német üzemben jelenleg is higanyt használnak különféle katalitikus folyamatokban. A forgatókönyv nyitva hagyja a kérdést, hogy e két ipari létesítményt belátható időn belül átállítják-e higanymentes folyamatokra, ami a Németország által hozott intézkedéseken, illetőleg az ágazat önkéntes intézkedésein múlik. Ennek megfelelően e lehetőség várható költségei széles skálán mozognak (3–77 millió EUR/év). Éves szinten további 10–58 millió EUR többletköltség várható a fogászati praxisok amalgámszeparátorainak telepítéséhez és karbantartásához kapcsolódóan.*

#### **Hogyan érinti mindez a vállalkozásokat, a kis- és középvállalkozásokat és a mikrovállalkozásokat? [Legfeljebb 8 sor](#)**

*A kvv-kat és a mikrovállalkozásokat az előnyben részesített lehetőség nem érinti jelentős mértékben, kivéve azokat a fogorvosokat, akik még nem rendelkeznek fogászati amalgámkeverővel és amalgámszeparátorral.*

*Az egyezményt betartó harmadik országok az EU-ban jelenleg hatályosakhoz hasonló normákat fognak alkalmazni, ami kiegyenlítettebb versenyfeltételeket teremt a higany felhasználásával és kibocsátásával járó tevékenységek területén.*

#### **Jelentős lesz-e a tagállami költségvetésekre és közigazgatásokra gyakorolt hatás? [Legfeljebb 4 sor](#)**

*A higanyról szóló egyezmény uniós megerősítése nem jár jelentős adminisztratív terhekkel és a nemzeti költségvetéseket érintő számottevő hatással, továbbá megkönnyítené az egyezménynek az olyan tagállamok általi megerősítését, amelyek erre kötelezettséget vállaltak.*

#### **Lesznek-e egyéb jelentős hatások? [Legfeljebb 6 sor](#)**

*Az egyezmény hatályba lépése várhatóan piacokat fog nyitni az uniós környezetvédelmi ipar termékei számára, és elősegíti a minamatai egyezményben foglalt, a higanytartalom csökkentésére és a higany kiváltására vonatkozó követelményeknek máris megfelelő uniós termékek kereskedelmét.*

### **D. Nyomon**

#### **követés – mikor kerül sor a szakpolitika felülvizsgálatára?**

[Legfeljebb 4 sor](#)

*Mivel a higanyra vonatkozó szakpolitika értékelésében kiemelt szerepet kap a globális dimenzió, az EU az*

*egyezmény hatékonyságának értékelésével párhuzamosan, azaz a tervek szerint 2023-ban tervezi elvégezni saját szakpolitikájának felülvizsgálatát.*